

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.11127312>

GEODEZIK O'LCHASH ISHLARINI TASHKIL QILISHDA REKOGNOSIROVKA JARAYONINI TASHKIL QILISH

Mirzayev Jonibek Oltiyevich

Qarshi muhandislik iqtisodiyot instituti o'qituvchisi

qmii-jonibek.mirzayev@mail.ru

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada bugungi kunda geodezik o'lchash usullaridan bo'lgan GPS usulining yutuqlari haqida so'z yuritiladi.

***Kalit so'zlar:** geodezik o'lchash, koordinata, GPS, navigatsiya, trigonometrik metod, funksiya, kosmik kompleks, ma'lumotlar to'plash.*

АННОТАЦИЯ

В этой статье рассказывается о достижениях метода GPS, который сегодня является одним из методов геодезических измерений.

***Ключевые слова:** геодезические измерения, координаты, GPS, навигация, тригонометрический метод, функция, космический комплекс, сбор данных.*

ABSTRACT

This article describes the achievements of the GPS method, which today is one of the methods of geodetic measurements.

***Keywords:** geodetic measurements, coordinates, GPS, navigation, trigonometric method, function, space complex, data collection.*

KIRISH. Rekognosirovka geodezik o'lchash jarayonlarini tashkil qilishda juda muhim bir qadam hisoblanadi. Bu jarayon davlatni topografik va geodezik axborotlar bazasini yaratish, ma'lumotlarni to'plash va tahlil qilishga imkon beradi.

Rekognosirovka, to'g'ridan-to'g'ri to'xtalish yoki ta'minlash mumkin bo'lgan xaritani tayyorlashda birinchi bosqichni tashkil etadi. Rekognosirovka jihozlar va dasturiy ta'minotni ta'minlash, xaritani ishlab chiqish, topoqrafiya, geodeziya, fotosuratlar va boshqa ma'lumotlarni olishni o'z ichiga oladi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA. Geodezik o'lchashda rekognosirovka ishlarini amalga oshirishda bir nechta adabiyotlarda malumotlar keltirilgan bo'lib:

"Geodeziya va kartografiya" nomli o'quv qo'llanmasi: Bu o'quv qo'llanmada geodeziya va kartografiya sohasidagi asosiy ma'lumotlar berilganligi uchun rekognosirovka va geodezik o'lchashga oid bo'lgan bo'limlar mavjud bo'ladi.

"Rekognosirovka va geodezik axborotlar" nomli maqola: Bu turii adabiyotlar ilmiy jurnallarda yoki texnik jurnallarda chiqqan bo'lishi mumkin. Bu maqolalarda rekognosirovka jarayonlari, geodezik axborotlar to'plash, tahlil qilish va boshqa muhim jarayonlar haqida o'quvchilarga ma'lumot beriladi.

"Topografiya va geodeziya metodlarining nazariy asoslari" nomli o'quv qo'llanma: Bu tur o'quv qo'llanmalar to'g'ri o'lchash va geodezik axborotlarni tushuntirishga yordam beradi. Bu kitoblar asosan o'quv jarayonlari uchun mo'ljallangan bo'ladi.

NATIJALAR. Rekognosirovka jarayonida, quyidagi asosiy qadamlar ko'rsatiladi:

Topografik axborotlar to'plash: Bu qadamda, mutaxassislar mamlakatni topografik ravishda ko'rib chiqishlari, geodezik punktlar, quyidagi jarayonlarning bosqichlarini aniqlashlari kerak bo'lgan ma'lumotlarni yig'ib olishadi.

Geodezik punktlar to'plash: Bu qadamda, geodezik punktlarni aniqlash uchun maxsus vositalardan foydalanish mumkin. Bu punktlar, to'g'ri o'lchash uchun asosiy markaziy nuqtalar bo'lib, ularga koordinatalar beriladi.

Ma'lumotlarni tahlil qilish: Rekognosirovka jarayonida yig'ilgan axborotlar tahlil qilinadi va bu ma'lumotlar yordamida geodezik o'lchash uchun kerakli chizishlarni, axborotlarni tayyorlash va o'lchashni amalga oshirishning boshqa harakatlari belgilanadi.

Xaritalash: Olingan ma'lumotlar asosida xaritalar, grafiklar va boshqa turdagi vizual materiallar ishlab chiqiladi.

MUHOKAMA. Rekognosirovka jarayonida ishlar tezda va samarali olib borish uchun, aniq va moslashtirilgan usullar, maxsus dasturlar va jihozlar, shuningdek, kuchli tajribaga ega mutaxassislar ishlatiladi.

XULOSA. Rekognosirovka natijalarini tahlil qilish, ko'rib chiqishlarni yaratish, xaritalash va koordinatalarni amalga oshirishning boshqa jarayonlari bilan bog'liqdir. Bu jarayonlar ma'lumotlarni sodda va tushunarli ko'rinishga olib kelishda va o'lchash jarayonlarini bajarishda yordam beradi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Bolstadt P. GIS Fundamentals: A First Text on Geographic Information Systems, 4th edition. (2012) 674 pages.
2. Longley P., Goodchild M., Maguire D., Rhind D. Geographic Information Systems and Science (3rd edition). WileyWilson, J. P. (2011) 539 pages.
3. Abdiraxmatov N.A., Mirzayev J.O. [Geodezik o'lchashlardagi xatolarni bartaraf etishga tavsiyalar](#). Research And Education. 2023/11/30
4. Bozorov M.M., Mirzayev J.O., [Geodezik o'lchovlarning aniqligini oshirish usullari](#). Research And Education. 2023/11/30
5. Mirzayev J.O., Bazarov M.M., Irnazarova N.I., [Geodeziyadagi muammolarni qanday hal qilish mumkin?](#) Research And Education. 2023/2/28
6. Mirzayev J.O., Jo'rayeva G., [Yosh mutaxassislar uchun geodezik ishlar haqida. Interpretation and researches](#). 2024/2/18
7. Mirzayev J.O. The Theoretical and Practical Significance of the Problems of Teaching Exact Sciences. Web of Semantics: Journal of Interdisciplinary Science. 2024/3/28 295-296 betlar.
8. Mirzayev J.O. Abdiraxmonov D.R. Shukrullayev S.D. Insights into engineering work for future surveyors. World of Medicine: Journal of Biomedical Sciences. 2024/2/18 24-27 betlar.